

נו:

הניזקין פרק חמישי גיטין

עין משפט
גר מצוה

מסורת הש"ס

(א) טהורין ט: ע"פ.
(ב) בריכות ט: שבת פג.
(ג) ודף נה: ד' (ועיי' חו"ס
ע"ו י"ח. ד"ה ואלו,
(ד) ספריים שלם טכ
אני ולא יהיה חזלא
ונתראה לא היה מצא קרא
אלא ח"ל אשדי לן גושפנק
מהר"ש.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה גר תושב ח"ה.
ע"פ ע"ו דף ט"ז.

מוסף רש"י

שנאמר זאת התורה
אדם כי ימות באהל.
זאת המורה היקן מורה.
חלום שימות באהל מורה
(ברכות ט"ז).

א [מ]י פ"ג מהל' ת"ת
ה"ו י' טו"ש י"ד סיון
רמו פ"ה ל"א:

תורה אור השלם

1. אלה וכו' ור"ח ונגב ונאף פ"ג ור"ח ב' דמי' נג' ונאף ור"ח ב' נאף נתיי את דמה על צחי' סלע לבלתי הכסות יחזקאל כ"ח אביו ומשדו ויאמר הלא קול יעקב והידי' יד עשה בראשית כו כב 4. בישט לשון תחבא ולא חזק משר כי יבא: איוב ה כ' 5. על נהרות כבל שם יעבנו גם ככתי' בוכרנו את ציון: תהלים קל"א 6. וזכר י' לבני אדום את יום ירושלים האמרים קחו צרו עד היסוד בה: תהלים קל"ז 7. אמר אדני מבשן אשיב אשיב ממצולות ים: תהלים ס"ח 8. כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן בטחתי: תהלים מד כ"ג 9. אבני י' אֶלְעָזָר אִישׁ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר מִצְרַיִם מביט עֲבָדֶיךָ לא יהיה קר אלהים אחרים על צ"ח שבות כ"ב 10. וכן לאלהים יתום בלתי לך לבד: שמות כ"ט 11. כי לא תשתחוה לאל אחר כי י' קנא שמו אל קנא הוא: שמות ל"ד י' 12. שמע ישראל י' אֶלֹהֵינוּ י' אֵלֶיךָ:
13. וידעת היום והשבת אל לבבך כי י' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: דברים ד' ל"ט 14. את י' האמרת היום להיות לך לאלהים וללכת בדרךיו ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטי ולשמע בקולו ארור משנה עור בדרך ואמר כל העם אמן: דברים כ"ו י"ח-י"ג 15. מושבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללו יק: תהלים קי"ט 16. זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל איש כאהל יקרא שבעת ימים: מכרכר ט"ז י"ד

זה אדריינום קיסר שהרג בא"ב סנדריא. והא דלמרי' בהלל (סוכה פ"א) דלאלכסנדרוס מוקדון הרגם והמרינה שמה פעמים נמיסנה: קפצו בוי' ונפלו אחר הים. והא דלמר נמס' ע"ו ודף (י) מוטב שיטלנה מי שנתנה ולא יחבל בעצמו הכא ירחים היו מוסרין דלמרי' ומצותו דף (ג:) אלמלי נגדו למנייה מישראל ועזריה פלחו ללמלא ועוד דע"כ היו מענין אומן ולא היו הורגים אומן: **אתיווהו** לקמיה. (ס) שיתא קרלי מייתי וצמדס אמר דקמא אמר אנכי והשני לא יהיה לך: כל

אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה סח לי זקן אחד מאנשי ירושלים בבקעה זו הרג נבחראדן רב מבחים מאתים ואחת עשרה רבוא ובירושלים הרג תשעים וארבע רבוא על אבן אחת עד שהלך דמון ונגע בדמו של זכריה לקיים מה שנאמר ירמיה בדמים נגעו א' אשכחיה לדמיה דזכריה דהוה קא מרתח וסליק אמר מאי האי אמרו ליה דם זבחים דאשתפוך אייתי דמי ולא אידמו אמר להו אי אמריתו לי מוטב ואי לאו מסריקנא לכשרייכו במסרקו דפרולי אמרו ליה מאי נימא לך נבייא הוה בן דהוה קא מוכח לן במילי דשמאי קמינן עילויה וקמלינן ליה והא כמה שנין דלא קא נייח דמיה אמר להו אנא מפיסנא ליה אייתי סנדררי גדולה וסנדררי קמנה קמל עילויה ולא נח בחורים ובתולות קמל עילויה ולא נח אייתי תינוקות של בית רבן קמל עילויה ולא נח א"ל זכריה וזכריה טובים שבהן איבדתי' ניהא לך דלאבריהו לכולהו כדאמר ליה הכי נח בהיהיא שעתי' אהרה הרהרה תשובה בדעתיה אמר ומה אם על נפש אחת כך הווא גברא דקמל ליה הני נשמתא על צדק היה מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק מבני בניו של תנא א' נעמן גר תושב היה נבחראדן גר צדק היה מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק מבני בניו של סיסרא למדו תינוקות בירושלים מבני בניו של סנחריב למדו תורה ברבים מאן אינון שמעיה ואבטליון היינו דכתיב ג' נתתי את דמה על צחי' סלע לבלתי הכסות ים יעקב וידיים יד עשו הקול זה אדריינום קיסר שהרג באלכסנדריא של מצרים ששים רבוא על ששים רבוא כפלים כיוצאי מצרים קול יעקב זה אספיינום קיסר שהרג בכרך ביתר ארבע מאות רבוא ואמרו לה ארבעת אלפים רבוא והידיים יד עשו זו מלכות הרשעה שהחריבה את בתינו ושרפה את היכלנו והגליטנו מארצנו דבר אחר הקול קול יעקב אין לך תפלה שמועלת שאין בה מורעו של יעקב והידיים יד עשו אין לך מלחמה שנוצחת שאין בה מורעו של עשו והיינו דא"ר אלעזר א' בישוט לשון תחבא בחיורחורי לשון תחבא אמר רב מאי דכתיב ג' על נהרות כבל שם יעבנו גם בכינו בוכרנו את ציון מלמד שהראוהו הקב"ה לדוד חורבן בית ראשון וחורבן בית שני חורבן בית ראשון שנאמר על נהרות כבל שם יעבנו גם בכינו בית שני דכתיב יזכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו עד היסוד בה אמר רב יהודה אמר רבי אמי ואמרו לה במתניתא תנא מעשה בד' מאות ילדים וילדות שנשבו לקלון הרגישו בעצמן למה הן מתבקשים אמרו אם אנו טובעין בים אנו באין לחיי העולם הבא דרש להן הגדול שבהן א' אמר ה' מבשן אשיב ממצולות ים מבשן אשיב מבין שיני אריה אשיב ממצולות ים אלו שטובעין בים כיון ששמעו ילדות כך קפצו כולן ונפלו לתוך הים נשאו ילדים ק"ו בעצמן ואמרו מה הללו שדרבן לכך כך אנו שאין דרכנו לכך על אחת כמה וכמה אף הם קפצו לתוך הים ועליהם הכתוב אומר י' כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה ורב יהודה אמר זו אשה ושבעה בניה אתיווהו קמא לקמיה דקיסר אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה לא יהיה לך אלהים אחרים על פני אפקוהו וקמלוהו ואתיווהו לאידך אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה י' זוכח לאלהים יחרם אפקוהו וקמלוהו ואתיווהו לאידך אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה י' לא תשתחוה לאל אחר אפקוהו וקמלוהו ואתיווהו לאידך אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה י' וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד אפקוהו וקמלוהו ואתיווהו לאידך אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה י' את ה' האמרת וגו' וה' האמירך היום כבר נשבענו להקדוש ברוך הוא שאין אנו מעבירין אותו באל אחר ואף הוא נשבע לנו שאין מעביר אותו באומה אחרת א"ל קיסר אישרי לך גושפנקא וגחין ושקליה כי היכי דלימרו קביל עליה הרמנא דמלכא א"ל חבל עלך קיסר חבל עלך קיסר על כבוד עצמך כך על כבוד הקב"ה על אחת כמה וכמה אפקוהו למיקטליה אמרה להו אימיה יהבוהו ניהלי ואינשקיה פורתא אמרה לו בניי לכו ואמרו לאברהם אביכם אתה עקדת מוכח אחד ואני עקדתי שבעה מוכחות אף היא עלתה לגג ונפלה ומתה יצתה בת קול ואמרה י' אם הבנים שמחה ר' יהושע בן לוי אמר זו מילה שניתנה בשמיני ר' שמעון בן לקיש אמר אלו ת"ח שמראין הלכות שחיטה בעצמן דאמר רבא כל מילי ליחיו איניש בנפשיה בר משהיטה ודבר אחר רב נחמן בר יצחק אמר אלו תלמידי חכמים שממיתין עצמן על דברי תורה כדר' שמעון בן לקיש דאמר ר"ש בן לקיש א' אין דברי תורה מתקיימין אלא בני שממית עצמו עליהם שנאמר י' זאת התורה אדם כי ימות באהל וגו' אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ארבעים סאה קצוצי